

התוכנית לתואר שני (M.Teach.) בהוראת בית הספר היסודי

שעת קבלה: לפי תיאום טלפוני

מינהל סטודנטים: רותם מזרחי

מיקום: דקל 425

טלפון: 09-7476493

דואר אלקטרוני: rotemmi@beitberl.ac.il

סגל התוכנית: ד"ר אורית אלמוג, ד"ר אורן ארגז, פרופ' דפנה גולדמן, ד"ר חיית שחם, ד"ר שחר גינדי, ד"ר אבי גבורה, ד"ר אסנת דגן, ד"ר שירלי יוזלרי, ד"ר שיבולת זית, פרופ' לינור הדר, ד"ר עדי לוי-ורד, ד"ר אתי ליברמן, ד"ר רינת מיכאל, ד"ר שי מנשה, ד"ר אורית שוורץ-פרנקו, ד"ר רבקה שטטפלד, ד"ר דפנה שחר ימס, ד"ר מיה שלום,

התוכנית מוסמך בהוראה M.Teach. במסלול היסודי היא תוכנית דו-שנתית המיועדת להכשיר מורים ומחנכים בעלי כישורים אקדמיים ומקצועיים גבוהים ברמת תואר שני (ללא תזה) משולב תעודת הוראה לבתי ספר יסודיים.

תוכנית הלימודים מאתגרת ומתמקדת בהיבטים הבאים:

1. תפיסת תפקיד המורה בבית הספר היסודי כמלמד וכמחנך;
2. תפיסה הוליסטית של הילד ממנה נובעת הוראה המתחשבת בהתפתחות הקוגניטיבית, הרגשית והחברתית המאפיינים את גיל "הילדות התיכונה";
3. תפיסת ההוראה כמשלבת בין אסטרטגיות הוראה מגוונות (פרטנית, קבוצתית, פרונטלית) ועדכניות (חינוך לחשיבה, למידה באמצעות פרויקטים, למידה דיאלוגית, שילוב טכנולוגיה, ועוד);
4. תפיסה מערכתית של ההוראה הרואה במורה שותף בצוותים מקצועיים, יזם, קשור לקהילות מקצועיות, אדם מתפתח ולומד היוצר סביבות למידה בתוך ומחוץ לכיתה;
5. תפיסה המדגישה את פיתוח אישיותו ומסוגלותו של המורה כבעל רגישות חברתית.

הלימודים מקנים תואר שני בהוראה ותעודת הוראה לבית הספר היסודי בהוראה כוללת או באחד מתחומי הדעת הנלמדים בבית הספר היסודי (על פי לימודי התואר הראשון: מתמטיקה, מדעים, ספרות, לשון).

מטרות התוכנית

מטרת התוכנית לתואר שני בהוראה בבית הספר היסודי היא לטפח מורים ומחנכים בעלי תשתית פדגוגית ומקצועית, המכירים היטב את מאפייני הילדים שאותם הם מחנכים ואת החברה והתרבות שבתוכה הם מתחנכים, חותרים לקראת מימושו של חזון לקידום ומיטיבים להתמודד עם האתגרים שתהליך זה מעמיד בפניהם. מורים אלה יהיו בעלי ידע, הבנה ומיומנויות כדי להצמיח את הלומד בהיבטים הרגשיים, החברתיים והקוגניטיביים של אישיותו. התוכנית מיועדת להכין את בוגריה לתפקיד מורכב זה, תוך טיפוח מכוונות להוראה, נטיות של סוכן אנושי ומסוגלות עצמית הוראתית גבוהה. להלן מטרות התוכנית הספציפיות:

מטרות בהקשר לדמות המורה

- להכשיר מורים ומחנכים בעלי מודעות חינוכית-חברתית ורגישות ללומד המאמינים שכל ילד יכול ללמוד ושהם יכולים ללמד כל ילד.
- לטפח "מורים-סוכנים" (Agency), בעלי מכוונות עמוקה להוראה, המציבים לעצמם מטרות ויודעים לפעול ולקבל החלטות באופן חופשי במרחב בו הם פועלים, על מנת ליצור תהליכי למידה משמעותיים עבור תלמידיהם.
- לטפח גישה ביקורתית כלפי ההוראה ויכולות רפלקטיביות לבחינתה ולשיפורה המתמיד, ולטפח חשיבה מטה-הוראתית.
- להכשיר מורים בעלי יכולות לפעולה כחלק מצוות מורים מוביל, וכחלק מקהילת מורים לומדת ומתפתחת באופן מתמיד.

מטרות בהקשר לידיע המורה וליישומו בחינוך היסודי

- לטפח מורים בעלי ידע פדגוגי-דידקטי מעמיק בתחומי הלימוד בחינוך היסודי בהקשר למטרות בית הספר במאה ה-21: מורה כמבנה ידע ומנחה למידה.
- לטפח הבנה בקרב המורים באשר לחיים בחברה טכנולוגית ולהיבטים המבנים למידה איכותית בקרב תלמידים במאה ה-21.
- לטפח בקרב המורים יכולות מחקריות, ולפתח אצלם תפיסה הרואה חשיבות במחקר הן לתפקיד המורה כחוקר והן לקידום הפרופסיה.

תנאי קבלה

- בעלי תואר ראשון בציון 80 לפחות ממוסד אקדמי מוכר. בעלי תואר ראשון במדעים או במתמטיקה יתקבלו בציון 70 לפחות ממוסד אקדמי מוכר.
- ידע באנגלית ברמת פטור.
- עמידה בראיון קבלה.
- סטודנטים בעלי רקע אקדמי חלקי יידרשו לעמוד בהצלחה בלימודי השלמה, לרבות השלמות בתחום הדיסציפלינרי בממוצע 80 (השלמות מעל 8 ש"ש כרוכות בתשלום נוסף).

תנאי מעבר משנה לשנה וזכאות לקבלת התואר

זכאות לקבלת תואר אקדמי ותעודת הוראה תנתן למי שסיים את כל החובות האקדמיים בציון 70 ומעלה ואת ההתנסות המודרכת בציון 80 ומעלה.

מבנה הלימודים וימי הלימוד בתוכנית

- הלימודים מתקיימים בהיקף כולל של 36 ש"ש במשך שנתיים, כולל התנסות מודרכת בהוראה (לא כולל השלמות דיסציפלינריות).
- בשנה א' יתקיימו הלימודים העיוניים ביום ב', וההתנסות המודרכת ביום ג' כולל שבוע אחד של התנסות מעשית בהתאם למקצוע ההוראה.
- ההתנסות המודרכת מתקיימת גם בחופשת הסמסטר.
- בשנה ב' יתקיימו הלימודים ביום ב'.

התוכנית מורכבת משלושה מקבצי לימוד בהיקף כולל של 36 ש"ש:

1. לימודי חינוך והוראה

לימודי החינוך נועדו להבנות את הידע של הסטודנט בהיבטים פסיכולוגיים, פילוסופיים וסוציולוגיים, לטפחו כאישי חינוך מוביל, בעל יכולות חשיבה ביקורתית בתחומי החינוך, הבקיא בתהליכי למידה והוראה עדכניים. בנוסף, לימודי החינוך נועדו לטפח הבנה של היבטים ארגוניים ומערכתיים המשפיעים על הפרקטיקה החינוכית בבית הספר היסודי, ומתווים את פעולתו של המורה כחלק מצוות חינוכי.

2. מתודולוגיה מחקרית

המטרה של קורסים אלו היא לפתח בקרב הסטודנטים הבנה של פרדיגמות המחקר העיקריות הנהוגות בתחומי החינוך, הלמידה וההוראה ולזמן להם התנסות בכלי מחקר, באיסוף נתונים ובניתוחם בהתייחס לשאלות מחקר מורכבות ותוך התבוננות ביקורתית במחקרים עדכניים בתחומים הללו. במסגרת התוכנית ילמדו הסטודנטים 2 קורסים (2 ש"ש) במתודולוגיה הכמותית (אוריינות מחקרית כמותית וסטטיסטיקה) ו-2 קורסים (2 ש"ש) במתודולוגיה האיכותנית (קורס בשיטות מחקר איכותניות, וקורס במחקר פעולה). תפקידים של קורסים אלו להבנות את תפיסותיהם של הסטודנטים לגבי חשיבות המחקר בפרקטיקה החינוכית ואת תפקיד המחקר לקידום החינוך. כמו כן מטרתם להקנות כלים ותשתית ידע מתודולוגי לצורך ביצוע מחקרים.

3. סמינריונים

התוכנית מציעה סמינריונים בתחום החינוך וההוראה בבית הספר היסודי. בכל שנה יפתחו סמינריונים בהתאם למספר הלומדים ולשיקולי המערכת. במסגרת התוכנית הסטודנטים ילמדו שני סמינריונים. אחד מהם יחייב כתיבת עבודה אמפירית מבוססת על ההתנסות בבית הספר. מרצה הסמינריון ינחה את הסטודנטים לאורך כל התהליך. המחקר שיבוצע יאפשר חיבור בין הידע התיאורטי שנרכש במהלך ההכשרה לבין ידע פרקטי הנוצר במהלך ההתנסות המעשית, ייושמו בו כלי המחקר שנלמדו בקורסי המתודולוגיה תוך הרחבת ידע זה בפיתוח מערכי מחקר, התנסות בעריכת המחקר וסיכומו בעבודה כתובה. נושאי המחקר ייבחרו בשיתוף פעולה עם גורמים רלוונטיים באקדמיה ובבית הספר. היצע ומספר הסמינריונים ישתנה בכל שנה.

4. הכשרה פדגוגית ומעשית

א. פדגוגיה כללית

קורסים אלו בתוכנית מתייחסים ליכולות חינוך והוראה בהקשר בית הספר היסודי. הסטודנטים יפתחו את אישיותם ותפקידם כמחנכים באמצעות סדנאות העצמה, פיתוח מנהיגות חינוכית, סוכנות אנושית חוסן ומסוגלות הוראתית. קורסים אלו מבנים את התשתית לטיפול מחנכים מובילי פדגוגיה איכותית בעלי כישורי עבודה בצוות מורים, מסוגלות הוראתית ומחויבות לתפקידם.

ב. מתודיקה של ההוראה

קורסים אלו בתוכנית נועדו להקנות לסטודנטים את מיומנויות ההוראה ואת הידע הספציפי הנדרש ממורים בבית הספר היסודי. הידע הנדרש ממורה בבית הספר היסודי, בשונה ממורים בעל יסודי, הוא ידע רחב בכמה תחומים המהווים את "ליבת המקצוע" כמו "הוראת קריאה וכתביבה בכיתות א-ג" או "הוראת החינוך הלשוני". בנוסף, כולל מקבץ זה שיעורים המתמקדים בעיבוד תהליכי ההתנסות בשדה בדגש קליני וכן שיעורים בהם ילמדו את המתודיקה של הוראת המקצוע (כל אחד על פי תחום ההתמחות שלו). התפיסה המובילה את ההכשרה במרכיב זה היא שמורה בבית הספר היסודי צריך להכשיר עצמו הן כמומחה בהוראת תחום דעת ספציפי (מתמטיקה או ספרות למשל) אך גם בתחום גנרי (הוראת קריאה או חשבון בסיסי) וזאת לצד תפקידו כמחנך.

ג. התנסות מעשית

ההתנסות המעשית מתקיימת במסגרת מערך ה-PDS. ומרוכזת בשנת הלימודים הראשונה. בבית הספר המאמן הסטודנטים מתנסים באופן פעיל בתכנון וביצוע שיעורים במקצוע ההוראה ובפרויקטים בית ספריים. בנוסף, מתנסים בהוראה פרטנית, בהוראת קבוצות קטנות ובהוראה במליאת הכיתה. תהליך ההשתלבות והקליטה בבית הספר מלווה בהנחיית מורה מאמן ומדריך פדגוגי בעלי ידע וניסיון. חלק מהשיעורים הדידקטיים יתקיימו בבית הספר במטרה לבסס את ההוראה על חקר הפרקטיקום ועל למידה רפלקטיבית תוך כדי עשייה.

התוכנית לתואר שני לימודי מוסמך בהוראה עם תעודת הוראה לבית הספר היסודי²

נושאי הלימוד וסדר הלימודים

שנה ב	שנה א	הנושא
		לימודי חינוך חובה (10.5 ש"ש)
1		פסיכולוגיה של הילדות
	1	חושבים ויוצרים למידה - חלק א'
0.5		חושבים ויוצרים למידה - חלק ב'
1		החינוך כאתגר מוסרי
2		שונויות בין לומדים בכיתה - אתגרים ויישומים
	1	הערכת לומדים
1		מח, מדע, טכנולוגיה וחינוך
1		המגוון החינוכי כמצפן בהגות ובמעשה
	1	המורה כמחולל שינוי
1		היבטים מגדריים בחינוך ובהוראה
		מתודולוגיה מחקרית חובה (3 ש"ש)
	1	מתודולוגיה איכותנית
	1	סטטיסטיקה בחינוך והוראה
	1	שיטות מחקר בהוראה ולמידה
		שני סמינריונים (4 ש"ש)
	2	חקר החינוך וההוראה (חובה)
2		היבטים רגשיים בתהליכי למידה או חינוך סביבתי לקיימות או מיינדפולנס ולמידה חברתית רגשית
		פדגוגיה ודידקטיקה (9.5 ש"ש)

שנה ב	שנה א	הנושא
	2	רכישת השפה הכתובה והוראתה בכתות א-ב
	1	הוראת החשבון בכיתות א-ב
	1	הוראה בעידן התקשוב
	3	פרקטיקות של למידה משמעותית בבית הספר + ניהול כיתה
0.5		הוראת החינוך הלשוני
	2	מתודיקה של הוראת המקצועי בבית הספר היסודי
		הכשרה מעשית (9 ש"ש)
	6	התנסות מודרכת כוללת**
	3	התנסות בהוראת המקצוע
		סה"כ: 36 ש"ש

** יתקיים שבוע עבודה מעשית מרוכז אחד. ההתנסות נמשכת לאורך כל השנה כולל בחופשת הסמסטר.